

அறிமுகம்

Introduction

செய்ய

தாவர நோய்கள்

Plant Diseases

கொள்கைகளின் மதிப்பாய்வு

நோய் என்றால் என்ன?

ஒரு தாவரத்தை சேதப்படுத்தி அதன் உற்பத்தித்திறனையோ அல்லது மனிதனுக்குப் பயனையோ குறைக்கும் எந்தவொரு அசாதாரண நிலையும்.

இரண்டு வகையான நோய்கள்.

1. தொற்று அல்லாத (அஜியோடிக்)

» உயிருள்ள ஒட்டுண்ணி உயிரினத்தால் ஏற்படாது; பொதுவாக சுற்றுச்சூழல் காரணியாகும்.

2. தொற்று (உயிரியல்)

» உயிருள்ள ஒட்டுண்ணி உயிரினத்தால் ஏற்படுகிறது

தொற்று அல்லாத நோய் என்றால் என்ன?

-- அசாதாரண தாவரம், அசாதாரண

தோற்றத்தை உருவாக்கும் சில சுற்றுச்சூழல்
காரணிகளால் ஏற்படும் நோய்கள்.
normal
appearance.

எடுத்துக்காட்டுகள்:

• Nutrition. Excess or deficiency

- நெட்ரஜன் குறைபாடு, மஞ்சள் நிறமாக மாறுதல்

• Moisture. Deficient or excessive

water.

- குறைபாடு, வளர்ச்சிக் குறைபாடு

- வேர்களுக்கு அதிகப்படியான, ஆக்ஸிஜன் பற்றாக்குறை.

தொற்று அல்லாத நோய் என்றால் என்ன?

மேலும் உதாரணங்கள்:

• வெப்பநிலை. குளிர் அல்லது வெப்பம்.

- உறைபனி சேதம்; சிறு தானியங்களில் வெப்பச் சம்பந்தமாக மலட்டுத்தன்மை.

• மௌனிலை நிலைமைகள்.

- சூரியன், வெயில்.

- அதிக வெப்பநிலையால் ஏற்படும் வெப்பபுற்று

• நச்சு இரசாயனங்கள்.

- ஓசோன் காயம்; உப்பு காயம்.

தொற்று நோய் என்றால் என்ன? What is an infectious disease?

Infectious (biotic) diseases are caused by organisms that attack plants and get their nutrition from them.

- **புரவலன்** - ஒட்டுண்ணியால் தாக்கப்பட்ட தாவரம்.
- **Pathogen** - the organism causing the disease.
 - பூஞ்சைகள்; பாக்ஷரியாக்கள்; வைரஸ்கள்; Mycoplasmas, Nematodes

விதிமுறைகள்

- ஒட்டுண்ணி - மற்றொரு உயிரினத்தின் மீது அல்லது அதன் உள்ளே வாழ்ந்து, மற்றொரு உயிரினத்திடமிருந்து உணவைப் பெறும் ஒரு உயிரினம்.
- ஒட்டுண்ணியைக் கட்டுப்படுத்து - எப்போதும் ஒரு ஒட்டுண்ணி; வேறொரு உயிரினத்தில் அல்லது அதில் மட்டுமே வாழ முடியும்.
 - ❖ Parasites causing leaf rust, stem rust of cereals.
- விருப்ப ஒட்டுண்ணி - ஒட்டுண்ணியாக இருக்கும் திறன் கொண்டது; உயிருள்ள அல்லது உயிரற்ற ஹோஸ்டில் வாழக்கூடியது.
 - ❖ Parasites causing leaf spots of cereals.

விதிமுறைகள் Terms

- அறிகுறிகள் - தாவரத்தின் வெளிப்பாடுகள்
நோய்கள்; புலப்படும் அசாதாரணங்கள்; திசு இறப்பு;
வளர்ச்சிக் குறைபாடு; அசாதாரண நிறம்
 - நெக்ரோடிக் - இறந்துவிட்டது மற்றும் நிறமாற்றம் அடைந்துள்ளது.
 - குளோரோசிஸ் - பொதுவாக பச்சை நிற திசுக்களின் மஞ்சள் நிறமாகல்.
- அறிகுறிகள் - நோய்க்கிருமி அல்லது அதன் பாகங்களின் இருப்பு
 - பூஞ்சை கட்டமைப்புகள்; பாக்டீரியா கசிவு

விதிமுறைகள் Terms

- இனோகுலம் - நோய்க்கிருமி அல்லது அதன் பாகங்கள் தொற்று நோயை ஏற்படுத்தக்கூடும். That portion of the pathogen brought into contact with the host.
 - வித்துகள்; மைசீலிய துண்டுகள் அல்லது கட்டமைப்புகள்
- தாழ்வாகன பலவீனப்படுத்துதல் - முன்கூட்டியே தூண்டுதல்; தொற்று நோய்களின் விளைவுகளை அதிகரித்தல்.
 - வெப்பநிலை, ஈரப்பதம், காற்று, ஓளி, மண்ணின் pH, ஊட்டச்சத்து, களைக்கொல்லிகள், herbicides

இரு நோய் ஏற்படுவதற்கு முன்று காரணிகள் தேவை:

நோய்க்கிருமி

தொகுப்பாளர்

சுற்றுச்சூழல்

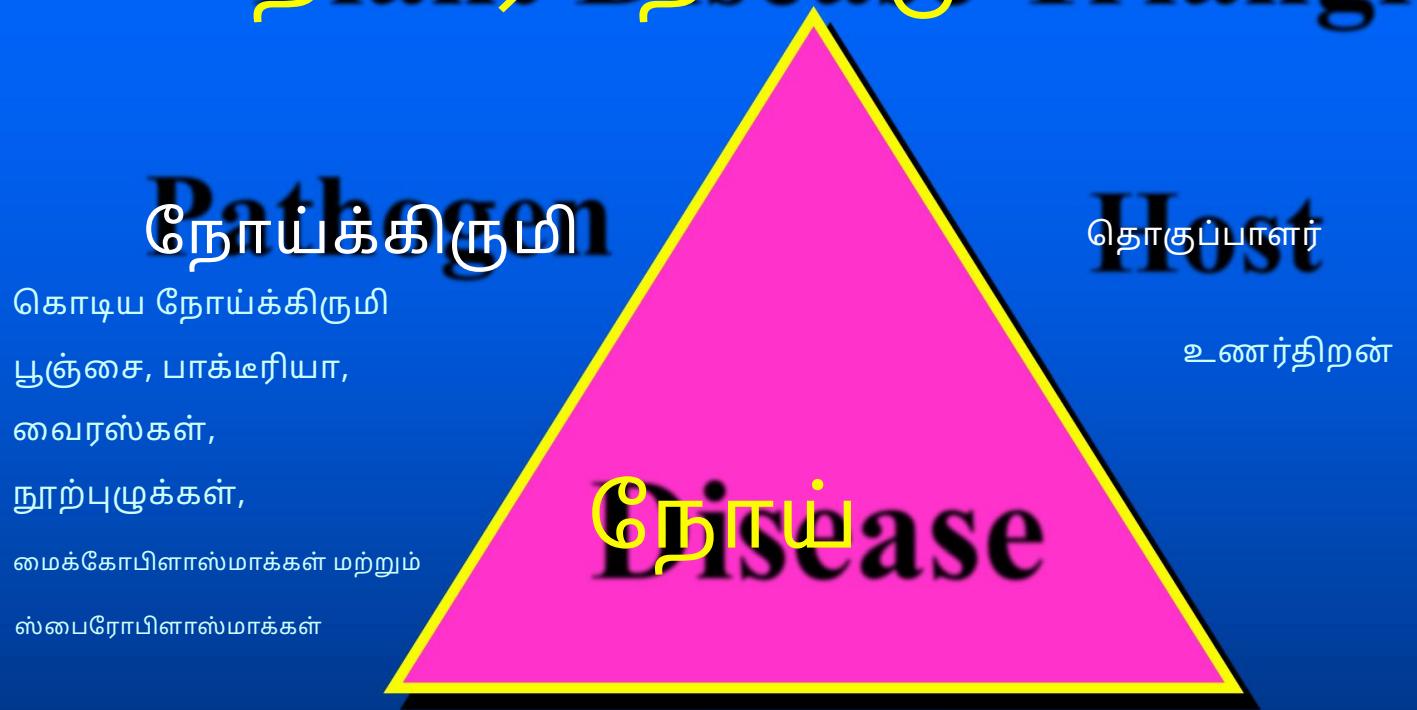
நோய்க்கிருமி

தொகுப்பாளர்

சுற்றுச்சூழல்

இந்த 3 காரணிகளில் ஏதேனும் ஒன்று இல்லாவிட்டாலும் நோய் வராது.

தாவர நோய் முக்கோணம்

சாதகமான சூழல்

காற்று வெப்பநிலை மண்ணின் ஈரப்பதம் ஈரப்பதம்
மண் வெப்பநிலை மண் வளம் நிலை அடர்த்தி
மழைப்பொழிவு மண் வகை மற்றும் மண்ணின் pH நடவு நேரம்

நோய்க்கிருமி

நோயை உண்டாக்கும் உயிரினங்கள்.

- பூஞ்சை, பூஞ்சை - குளோரோபில் இல்லாத உயிரினங்கள் மற்றும் ஒற்றை செல் முதல் கிளைத்த இழை வைப்பாக்களின் உடல் நிறை வரை இருக்கும். ஈஸ்ட்கள், அச்சுகள், ஸ்மட்கள் மற்றும் காளான்கள் இதில் அடங்கும்.
- வைப்பை, மைசீலியம், நூல் போன்ற இழைகள்.
- பழம்தரும் உடல்கள், வித்திகளைக் கொண்ட கட்டமைப்புகள்; ஹோஸ்டின் அறிகுறிகளாக இருக்கலாம்.
- வித்துக்கள், இனப்பெருக்க அலகு; விதைகள்; • எ.கா. துருக்கள், கறை படிந்த புள்ளிகள், இலைப்புள்ளிகள், நுண்துகள் பூஞ்சை காளான்

நோய்க்கிருமி

- பாக்டீரியா, பாக்டீரியா - நுண்ணிய ஒற்றை செல் உயிரினங்கள்; உடலை இரண்டு; பகுதிகளாகப்பிரிப்பதன் மூலம் இனப்பெருக்கம். into two parts.
 - பாக்டீரியா கருகல் நோய், வாடல் நோய், நெருப்பு கருகல் நோய்
- வைரஸ்கள் - புரத உறையுடன் சூடிய RNAவின் துணை நுண்ணிய துகள்கள்; கட்டாய ஒட்டுண்ணி.
 - கோதுமை ஸ்ட்ரீக் மொசைக், வெள்ளரி மொசைக், உருளைக்கிழங்கு வைரஸ்கள்

நோய்க்கிருமி

- நூற்புமுக்கள் - பொதுவாக நுண்ணியல்புமுக்கள் அல்லது **roundworms or** **parasitic nematodes generally**
- பொதுவாக ஒரு பெரிய பிரச்சனை இல்லை வடக்கு டகோட்டா
- வைரஸ்கள், பூஞ்சைகள் அல்லது பாக்டீரியாக்களின், கெரியர்கள் அல்லது கேரியர்கள்.
- மைக்கோபிளாஸ்மாக்கள் - செல் சுவர் இல்லாத, திட்டவட்டமான வடிவம் இல்லாத நுண்ணுயிரிகள்.
 - ஆஸ்டர் மஞ்சள் (உருளைக்கிழங்கு மற்றும் தக்காளியில் ஊதா நிற மேல்).

சுற்றுச்சூழல் காரணிகள்

- நோய் ஏற்பட்டவுடன், உள்ளுர் சூழல் நோய் வளர்ச்சி விகிதத்தை தீர்மானிக்கிறது.
- நோயின் தீவிரம் இடத்திற்கு இடம் வேறுப்பலாம் அல்லது ஒத்ததாக இருக்கலாம் பிராந்தியத்தில்
- மழைப்பொழிவு
 - அதிக மழைப்பொழிவு அளவுகளில் நோய் அபாயம் அதிகம்
 - வறண்ட நிலைகள் அல்லது அவ்வப்போது ஏற்படும் ஈரமான/வறண்டன்மை நோய் வளர்ச்சியைக் கட்டுப்படுத்தும்.
- வெப்பநிலை நோயையப் பாதிக்கும்.

தாவர நோய் முக்கோணம்

இரு தாவர நோய் உருவாக ஒரு புவலன், நோய்க்கிருமி மற்றும்
சாதகமான சூழல் தேவை.

நோய்க்கிருமி

கொடிய நோய்க்கிருமி:

பூஞ்சை, பாக்ஷரியா,

வைரஸ்கள்,

நூற்புமுக்கள்,

மைக்கோபிளாஸ்மாக்கள் மற்றும்

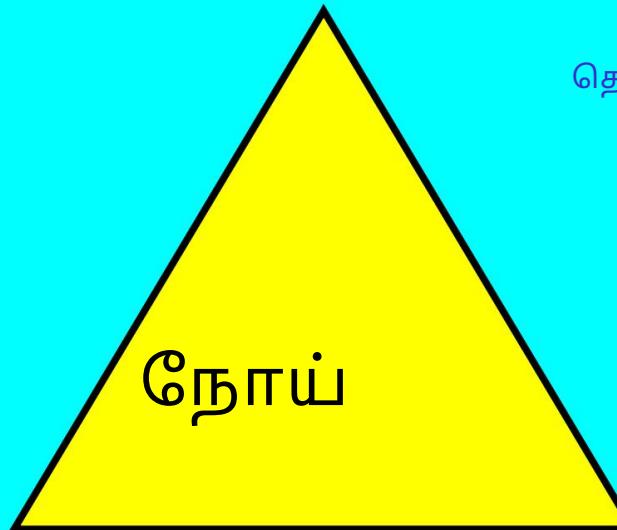
ஸ்டைரோபிளாஸ்மாக்கள்

தொகுப்பாளர்

எனிதில் பாதிக்கப்படக்கூடியது

-பயிர்

- சாகுபடி

சாதகமான சூழல்

காற்று வெப்பநிலை

மண் வளம்

மழைப்பொழிவு

மண் வெப்பநிலை மண் வகை

மண்ணின் pH

ஈரப்பதம்

மண்ணின் ஈரப்பதம்

அறிவு of பயிர் நோய்கள்

மேலாண்மை தந்திரோபாயங்களை வளர்ப்பதற்கு முக்கியமானது

- பயிரிடப்படும் பயிர்களில் உள்ள முக்கிய பயிர் நோய்கள்? • முக்கிய தாவர நோய்க்கிருமிகளின் பரவல்?
- உங்கள் பகுதியில் உள்ள முக்கிய பயிர் நோய்கள்?

பயிர் நோய்களின் பதிவுகள்

மேலாண்மை தந்திரோபாயங்களை வளர்ப்பதற்கு முக்கியமானது

• உள்ளுர் பண்ணை மற்றும் வயல் வரலாறு?

- கடந்த காலத்தில் நோய் பிரச்சனைகள்?

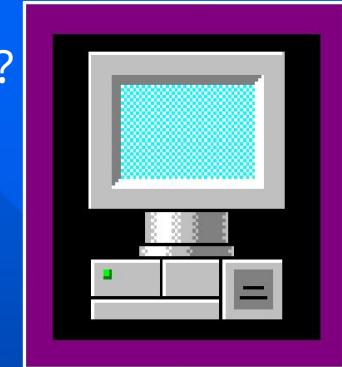
• வயல்களில் பயிர் வரிசை?

- கடைசி ஹோஸ்ட் பயிருக்குப் பிறகு எத்தனை ஆண்டுகள்?

- கடைசி புரவலன் பயிரில் நோய் தாக்கம்? • வயல்

ஆய்வு/பயிர் ஆய்வு - நோய்கள் உள்ளன; நோய் தாக்கம்

- Diseases present; disease impact

நோயின் அளவீடு

Measurement of Disease

- நோய் நிகழ்வு - அறிகுறிகளைக் காட்டும் ஹோஸ்ட் அலகுகளின் விகிதம்.
- நோயின் தீவிரம் - நோயுற்ற தாவர திசுக்களின் பரப்பளவு அல்லது அளவு விகிதம்; நோயால் அழிக்கப்பட்ட தாவரத்தின் சதவீதம்.
- மகசுல் இழப்பு - நோய் காரணமாக விவசாயி அறுவடை செய்யாத விளைச்சிலின் விகிதம்.

பொது நோய் சுழற்சி

- மோனாசைக்னிக் அல்லது ஒற்றை

சுழற்சி நோய்க்கிருமிகள் - ஒரு வருடத்தில் ஒரு
நோய் சுழற்சி. எ.கா. ஸ்மட்ஸ்.

- பாலிசைக்னிக் அல்லது பல-சுழற்சி நோய்க்கிருமிகள் -

வருடத்திற்கு ஒன்றுக்கு மேற்பட்ட சுழற்சிகள்;
இரண்டாம் நிலை இனோகுலம், இரண்டாம்
நிலை தொற்று. எ.கா. டவுனி பூஞ்சை காளான்,
தாள் பூஞ்சை காளான், தானிய துரு, இலை
புள்ளிகள்.

Pathogen Factor

• நோய்க்கிருமி காரணி How are pathogens transmitted?

- காற்றினால் பரவும், நீண்ட தூரம் (துருக்கள்)
- வான்வழி, குறுகிய தூரம்
- விதை மூலம் பரவும் (கறை படிந்தவை)
- பூச்சி பரவும் (WSMV)

• நோய்க்கிருமிகள் எவ்வாறு உயிர்வாழ்கின்றன?

- வைக்கோல் அல்லது ஏச்சங்கள் பரவுகின்றன
- விதை மூலம் பரவும்
- மண் சார்ந்தது

நோய்க்கிருமிகளின் பரவல் (பரவல்).

- காற்று - காற்றினால் பரவும் பூஞ்சை வித்துகள்
 - கோதுமை இலை துரு, தண்டு துரு
- பூச்சிகள் - வைரஸ்களின் கேரியர்கள்
 - அசுவினிகள் - பார்லி மஞ்சள் குள்ள நீர் - வித்துகளை எடுத்துச் செல்லுதல் அல்லது தெளித்தல் • மக்கள் - நீண்ட தூரங்களுக்கு எடுத்துச் செல்லுதல்
 - எ.கா. மாசுபட்ட பண்ணை உபகரணங்கள் • விலங்குகள் மற்றும் பறவைகள்

நோய்க்கிருமிகளின் உயிர்வாழ்வு

• மண்

- எதிர்ப்புத் திறன் கொண்ட கட்டமைப்புகள்
நோய்க்கிருமிகள், எ.கா.ஸ்கலரோஷியா

• சூடு மற்றும் தாவர பாகங்கள்

- பாதிக்கப்பட்ட விதை மற்றும் தாவர பாகங்களில்
நோய்க்கிருமிகள் உயிர்வாழ்கின்றன.

• பூச்சிகள்

- எ.கா. வெள்ளரி வண்டுகளில் பாக்டீரியா
வாடல் நோய்க்கிருமி.

• மிதமான காலநிலை

தாவர நோய் Basic methods of மேலாண்மைக்கான அடிப்படை முறைகள்.

- நோய்க்கிருமிகளை விலக்குதல்.
Eradication or elimination of pathogens.
- நோய்க்கிருமிகளை ஒழித்தல் எவ்வளவு குதல்.
Host Resistance.
- ஹோஸ்ட் எதிர்ப்பு.
Protection.

தாவரங்களை தொற்று நோயிலிருந்து பாதுகாக்கவும்.

தாவர நோய் Basic methods of plant disease management மேலாண்மைக்கான அடிப்படை முறைகள்.

- நோய்க்கிருமிகளை விலக்குதல்.

- தனிமைப்படுத்துதல்.

- குறைந்த அளவு விதைகளுக்கு விதைச் சான்றிதழ் நோய்க்கிருமிகள்.

- நோய்க்கிருமிகளுக்கான குறியீட்டு முறை, சோதனை, எ.கா. வைரஸ்கள்.

- நோய்க்கிருமிகளை ஒழித்தல் அலுவல்தீர்த்தல்.

- பயிர் சுழற்சிகள் எண்ணிக்கையைக் குறைவாக வைத்திருக்கின்றன.

- மாற்று ஹோஸ்ட்களை ஒழித்தல்.

- சுகாதாரம், இனோகுலம் அகற்றுதல்

Crop Rotation a key factor

- ஒத்த பயிர்களுக்கு பொதுவாக ஒத்த நோய்கள் இருக்கும்.
- Disease severity and yield losses are higher with crop rotation.

தாவர நோய் Basic methods of plant disease management மேலாண்மைக்கான அடிப்படை முறைகள்.

- ஹோஸ்ட எதிர்ப்பு. இரண்டு வகைகள்
 - பொதுவான எதிர்ப்பு. கிடைமட்டம் எதிர்ப்பு.
 - சூழ்நிலை வெளியீட்டின் மீது வாக்குகிறது.
 - நோயின் வளர்ச்சியை மீது வாக்குகிறது.
 - அனைத்து வகையான நோய்க்கிருமிகளுக்கும் எதிராக நிலையானது.
 - குறிப்பிட்ட எதிர்ப்பு. இனம் சார்ந்தது.
 - உயர் நிலை; புதிய பந்தயத்தில் தோல்வியடையக்கூடும்.
- சகிப்புத்தன்மை. இறக்காமல் அல்லது இழப்பு ஏற்படாமல் தாவரத்தின் நோயைத் தாங்கும் திறன்.

எதிர்ப்புத் திறன் கொண்ட ஹோஸ்ட் - நோய் இல்லை

"Pathogen Disease Triangle"

நோய்க்கிருமி

ஹோஸ்ட் அல்லாதது

அல்லது

எதிர்ப்புத் திறன் கொண்டது

பயிர்கள்

இல்லை

நோய்

சாதகமான சூழல்

தாவர நோய் Basic methods of மேலாண்மைக்கான அடிப்படை முறைகள்.

• பாதுகாப்பு. தாவரங்களை தொற்று நோயிலிருந்து பாதுகாக்கவும்.

- கலாச்சார நடைமுறைகள்.

» நடவு நேரம்; தன்னார்வலர்களின் அழிவு

- கையாளுதல் நடைமுறைகள்.

» முதிர்ந்த உருளைக்கிழங்கு கிழங்குகள் தாமதமான புளைட்டின் பூஞ்சையால் தொற்று
ஏற்படுவதற்கான வாய்ப்புகள் குறைவு.

- பூச்சி நோய் பரப்பிகளைக் கட்டுப்படுத்துதல்.

» களை மேலாண்மை - பூஞ்சைக்

கொல்லிகள்.

Fungicides பூஞ்சைக் கொல்லிகள்

-- பாதுகாப்பு பூஞ்சைக் கொல்லிகள் -- தாவரங்களை

தொற்றுநோயிலிருந்து பாதுகாக்கவும்.

- தொற்றுநோயிலிருந்து பாதுகாக்க தாவர மேற்பாப்பில் செயல்படவும்.
- **Timely application is critical.**
- **Cannot stop development of a pathogen once the infection occurs.**

Fungicides

-- முறையான பூஞ்சைக் கொல்லிகள் --

■ தாவர திசுக்களால் எடுத்துக்கொள்ளப்படு
(உறிஞ்சப்பட்டு) பின்னர் function to
தொற்றுநோயைத் தடுக்க

செயல்படுகிறது. ■ இலையின் இருபுறமும்
பாதுகாக்கவும்; கழுவப்படாமல்; சூரிய
இளியால் சிதைவடையாமல்.

விதை சிகிச்சைகள்

- மண்ணில் பரவும் நோய்க்கிருமிகளைக் கட்டுப்படுத்துதல்
 - வேர் அழுகல், நாற்று அழுகல், நாற்று கருகல்
நோய்
- மேற்பரப்பில் பரவும் நோய்க்கிருமிகளைக் கட்டுப்படுத்துதல்
 - குங்குமப்பு துரு
rust
- உட்புறமாகப் பரவும் நோய்க்கிருமிகளைக் கட்டுப்படுத்துதல்
 - தானியங்களின் தளர்வான் ஸ்மட்டுஞ்சை.

விதை நேர்த்தியுடன் ஸ்மட் நிறுத்தப்பட்டது

"தாவர நோய் முக்கோணம்"

Pathogen
நோய்க்கிருமி
Eliminated
with
Fungicide

Host
தொகுப்பாளர்

No
இல்லை

நோய்
சாதகமான சூழல்

Consider before fungicide use.

- வயல் நோய்வரலாறு -கடந்த கால நோய்கள் •

நோயின் தீவிரம் - சேதத்தின் அளவு • வளர்ச்சி நிலை

- பூஞ்சைக் கொல்லியின் செயல்திறன் • வானிலை/

நோய் தொடர்பு/disease interaction

- நோய் ஏற்படுவதற்கான

வாய்ப்பு • பூஞ்சைக் கொல்லி

தேர்வு • பயன்பாட்டு முறை •

சாத்தியமான பொருளாதார வருவாய்

Fungicides.

லேபிளில் உள்ள வழிமுறைகளை எப்போதும்

பின்பற்றவும். இங்கள் நோக்கம்
லேபிளைடன் ஒத்துப்போக வேண்டும்.

• எப்படி, எப்போது விண்ணப்பிக்க வேண்டும் என்பதற்கான
வழிமுறைகளைப் பாருங்கள்.

• அறுவடைக்கு முன் காத்திருக்கும் காலங்களைச் சரிபார்க்கவும்.
harvest.

• முக்கியமான பாதுகாப்பு முன்னெனச்சரிக்கை நடவடிக்கைகளைச் சரிபார்க்கவும்.

இருங்கிணைந்த பூச்சி மேலாண்மையின் (IPM) கொள்கைகள்.

- முடிந்த போதெல்லாம், ஒழிப்பு, விலக்குதல், ஹோஸ்ட் எதிர்ப்பு, மற்றும் பாதுகாப்பு நடைமுறையைப்படுத்தப்பட வேண்டும்.

வேண்டும். • இந்த ஒருங்கிணைந்த நடைமுறைகளின் பயன்பாடு பொதுவாக மிகவும் நம்பகமான மற்றும் நிலையான தாவர நோய் மேலாண்மையை உருவாக்குகிறது.

- விவசாயிகள் முடிந்தவரை பலவற்றை ஒருங்கிணைக்க வேண்டும் நீண்ட கால வெற்றிக்கு முடிந்தவரை வெவ்வேறு மேலாண்மை கருவிகள்.

நோய் மேலாண்மை திட்டங்களில் அங்கீரிக்க வேண்டிய காரணங்கள்

- கள வரலாறு - கடந்த கால நோய்கள்
- பயிர் வரிசை - ஹோஸ்ட் அல்லாத பயிர் crop
- பல்வேறு தேர்வு - எதிர்ப்பு
- விதை/தாவர ஆதாரம் - இனோகுலம் இலவசம்
- தள தயாரிப்பு - தாவர வளர்ச்சியை மேம்படுத்துதல் growth
- நடவு தேதி - சிலவற்றைத் தவிர்க்கவும். வானிலை நிலைமைகள்; நடவு நேரம் மாறுபடும்.

நோய் மேலாண்மை திட்டங்களில் அங்கீரிக்க வேண்டிய காரணங்கள்

• Plant density - microenvironment

சமநிலையானது, மன அழுத்தத்தைக் குறைத்தல் • நீர் மேலாண்மை

• Water management - irrigation

ஆதாரங்கள்

• அறுவடை சரியான நேரத்தில் - இனோகுலம் பயன்படுத்துவதைத் தவிர்க்கவும்.

விதையில்

• சுகாதாரம் - இனோகுலத்தைக் குறைத்தல், உபகரணங்களை சுத்தம் செய்தல்.

விமர்சனம் Review

1. ஒரு நோய் உருவாகத் தேவையான முன்று காரணிகள் யாவை?
2. ஒரு நோயின் தீவிரத்திற்கும் நிகழ்வுக்கும் உள்ள வேறுபாடு?
3. ஒரு நோய்க்கிருமி ஒட்டுண்ணி உறவை ஏற்படுத்தும் ஒரு செயல்முறை?
 - a. பரவல், b. தடுப்புசி, c. தொற்று
 - inoculation, c. infection
4. ஜிபிளம் என்றால் என்ன?

விமர்சனம் Review

5. இரண்டு வகையான ஹோஸ்ட் எதிர்ப்பு?
6. ஒருங்கிணைந்த பூச்சி மேலாண்மையின் நான்கு முக்கிய கூறுகள் யாவை?
7. இனோகுலம் என்றால் என்ன?
8. ND இல் உள்ள மூன்று மிக முக்கியமான நோய்க்கிருமி வகைகள் யாவை? a. பூஞ்சை, b. பாக்டீரியா, நூற்புமுக்கள், இ. மைக்கோபிளாஸ்ம்கள், இ. வைரஸ்கள்
9. மோனோசெக்லிக் அல்லது ஒற்றை செல் நோய்க்கிருமி என்றால் என்ன?

விமர்சனம் Review

10. கட்டுப்படுத்துவது எளிதாக இருக்குமா? Would it be easier to control a monosporic or polysporic pathogen?
11. அமைப்பு சார்ந்த மற்றும் அமைப்பு அல்லாத பூஞ்சைக் கொல்லிகளுக்கு இடையிலான வேறுபாடு?
12. பயிர் சுழற்சி ஏன் முக்கியமானது? Why is crop rotation important for managing diseases?

Additional information is available on
the Internet links, check out
"Internet Resources for Information
on Plant Diseases"
தாவர நோய்கள் பற்றி"